

MODALITĂȚI DE INTEGRARE A COPIILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE

GAVRILOIU Otilia, prof. înv. primar,

Liceul Teoretic „Radu Vlădescu”, Pătârlagele, Buzău, România

Rezumat. *Articolul are un caracter teoretic și reflectă unele repere metodologice cu privire la strategiile de integrare a copiilor cu cerințe educaționale speciale în mediul școlar. Se detaliază unele aspecte referitoare la natura și rolul ajutorului acordat elevului cu dificultăți de învățare, precum și cele referitoare la organizarea și funcționarea școlii obișnuite din perspectiva situației elevului netipic. De asemenea sunt descrise condițiile pentru a atinge eficiență în lucru cu elevul netipic după curriculum-ul școlar, în mod diferențiat.*

Abstract. *The article is theoretical in nature and reflects some methodological guidelines regarding the strategies for integrating children with special educational needs into the school environment. It details some aspects related to the nature and role of the help provided to the student with learning difficulties, as well as those related to the organization and operation of the regular school from the perspective of the atypical student situation. It also describes the conditions to achieve efficiency in working with the student atypical according to the school curriculum, in a differentiated way.*

Cuvinte-cheie: *cerințe educaționale speciale, copil netipic, integrare școlară, dificultăți de învățare.*

Keywords: *special educational needs, atypical child, school integration, learning difficulties.*

Școlile trebuie să primească toți copiii, fără nici o deosebire privind condițiile lor fizice, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură. Acestea se referă și la copiii cu dizabilități sau talentați, copiii străzii și copiii care muncesc, copii din populații îndepărtate sau nomade, copii aparținând minorităților lingvistice și etnice...” (Declarația de la Salamanca, 1994). Cerințele educative speciale desemnează acele cerințe sau nevoi speciale față de educație care sunt suplimentare dar și complementare obiectivelor generale ale educației pentru copil. Fiecare copil prezintă particularități individuale și de relație cu mediul, trăsături care necesită o evaluare și o abordare personalizată.

Educația necesită o schimbare pentru a răspunde dezideratului „o societate pentru toți”. Perceperea socială a acestor copii nu este mereu constantă, variind de la societate la societate, furnizând semnificații diferite, în funcție de cultura și de valorile promovate.

Cum ajutăm elevul cu dificultăți de învățare? În primul rând, învățătorul trebuie să posede cunoștințe care îl fac capabil să recunoască tulburarea de învățare a copilului.

Simptomele, modelele de comportament, care sugerează prezența tulburării de învățare sunt următoarele:

- În fazele ameliorate și acute ale tulburărilor de învățare apare o divergență între performanțele școlare și nivelul intelectual al copilului.

- Performanță scăzută, care apare în clasele primare, iar în cazul afecțiunilor mai puțin grave apare mai târziu. Astfel de disfuncții sunt: dislexia, disgrafia, discalculia.

- Un model comportamental tipic îl reprezintă tulburări ale atenției, hiperactivitate și neurotizare secundară. În contextul colectivului., copilul nu acordă atenție nici profesorului, nici colegilor, dispune de o necesitate motrică crescută, nu poate sta locului, eșecul sistematic datorat deficienței intelectuale, respectiv faptului că elevul nu este capabil de performanțele colectivului, implică dezvoltarea unor simptome comportamentale neurotice secundare: ticuri, comportament inhibat, sau chiar opusul acestuia, comportament extravagant menit să compenseze deficiențele intelectuale.

Sindromul cognitiv specific, care poate afecta una sau mai multe aptitudini.

La întrebarea „*Cum ajutăm elevul cu dificultăți de învățare*”? voi veni cu un exemplu concret. Elevul cu CES din clasa mea este M.M.I., este elev în clasa a II-a și este născut la 21.08.2012.

Situația elevului: Elevul a mers la psihologul școlii chiar de la începutul clasei pregătitoare. De când școlile sunt închise, elevul nu mai merge nici la psihologul școlii și nici la psihiatru. Are tratament pentru memorie. A fost evaluat conform Raportului sintetic de evaluare nr. 3113/29.09.2020 și a primit Certificat de orientare școlară și profesională (nr. 337/03.11.2020) care atestă faptul că este un copil cu cerințe educaționale speciale cu tulburări/dificultăți de învățare în care este orientat către învățământul de masă cu profesor itinerant și de sprijin.

Intervenția: se lucrează cu elevul după curriculum-ul clasei a II-a, în mod diferențiat, din clasa pregătitoare. *Informații generale.* M.M.I este elevul școlii noastre din clasa pregătitoare. El are domiciliul la S. de S., dar face naveta pentru că părinții nu au vrut să-l dea la școala din sat. Nu a frecventat grădinița pentru că acolo crea probleme (lovea colegii, vorbea urât, nu colabora în timpul activităților) și părinții au hotărât că mai bine nu îl mai duc. La începutul clasei pregătitoare părinții au vrut să îl retragă de la școală din aceleași motive pentru care l-au retras și de la grădiniță.

Am discutat cu părinții și i-am convins că trebuie să meargă la școală. În clasa I, părinții mi-au propus să îl las repetent pentru că el nu știe nimic. L-am ajutat lucrând diferențiat, l-am trimis la psihologul școlii, deși părinții erau reticenți, i-am încurajat, i-am trimis la medic și rezultatele au început să se întrezărească, timid. A început să se integreze și să se joace cu colegii.

Elevul provine dintr-o familie normală, cu trei copii (mai are un frate de 4 ani și o soră de 10 ani). Ceilalți doi copii nu au probleme. El mai are doi veri bolnavi (autism). Tatăl este plecat la muncă în Germania și copilul este afectat de lipsa lui. Familia îi asigură tot ce are nevoie la școală. Situația materială a familiei este bună.

La evaluarea inițială din clasa a II-a elevul a recunoscut literele și câteva cifre. La matematică situația e mai grea. A citit cuvinte din 2-3 litere, dar nu a putut să compare sau să ordoneze numere. Din această cauză și în acest an școlar continui să lucrez diferențiat. Greutăți întâmpinate la evaluarea inițială din clasa a II-a:

Limba română: dificultăți de concentrare a atenției o perioadă mai lungă de timp; citirea-greoaie, pe litere; scris dezordonat/indescifrabil; nu poate să scrie cuvinte la dictare, doar litere; nu folosește semnele de punctuație.

Matematică: confundă numerele de la 0 la 10, atât la scris cât și la citit; nu citește și nici nu scrie numere formate din zeci și unități; nu utilizează semnele: $< > =$, în compararea numerelor; întâmpină dificultăți în raportarea numărului la cantitate și invers; realizează adunări și scăderi în centrul 0- 10, fără trecere peste ordin, cu material concret, cu sprijin, doar numără;

Informații educaționale despre M.M.I. Comportament cognitiv:

✓ Are deprinderi slabe formate de citit-scris, recunoaște litere, citește silabe din 2-3 litere, transcrie și copiază aproape indescifrabil, dar nu are auz fonematic și deprinderi de natură analitico-fonetică-sintetică în scrierea independentă. Aude sunetul inițial în cuvinte des auzite. Reține cu greutate unele litere (b, v, j, f, d, ș, ț, z, h, â, î, ă, k), pe unele confundându-le (d cu t, b cu p, etc). Nu știe să-și scrie numele, decât dacă îi este dictat, pe litere. Formulează propoziții cu dificultate, doar după modele sugerate. Exprimarea este nesigură, ca și cum s-ar teme să vorbească. Nu povestește, nu comunică sentimente, păreri, capacitatea de reproducere a mesajelor orale este foarte redusă.

✓ Confundă numerele 0-10, dar nu reține cum se citesc numerele. Sistemul pozițional de formare a numerelor îi rămâne necunoscut. Numără crescător 0-10, dar nu și descrescător. Nu recunoaște locul numărului într-un șir (vecini), nu face comparații. Rezolvă operații 0-10 doar cu material concret. Nu face calcule în centrul 10-31. Nu rezolvă probleme. Încurcă semnele plus și minus. Cunoaște bancnotele și monedele parțial, nu știe să aprecieze prețurile sau ce rest va primi, nu știe unități de măsură, nu apreciază duratele, nu citește ceasul. Recunoaște cercul, fără celelalte figuri geometrice.

✓ Este ancorat în prezent. Nu stabilește relații temporale, nu plasează evenimente în timp, sau derularea pe o perioadă de două-trei zile. Pentru o zi, cunoaște perioada de dimineață, după-amiază, dar nu orele.

✓ Nu este interesat de schimbările din jurul lui și nu reține cunoștințe de natură științifică, ci doar ce se bazează pe propria-i experiență și atunci cu întrebări de orientare.

Relații sociale: Se manifestă fără reținere doar în familie. La școală este retras, foarte rar intră în relație cu alți copii. Comunică la nivel minim când lucrează în grup și de obicei nu îi ascultă pe alții. Este greu acceptat de colectivul clasei pentru că își lovește frecvent colegii, face gesturi

obscene și vorbește urât. Părinții colaborează cu școala, se interesează de situația copilului, îi acordă sprijin.

Capacități, competențe, abilități, puncte slabe, nevoi:

- ✓ Dezvoltare fizică bună, coordonare a mișcărilor mai ample
- ✓ Nu are abilități de natură tehnologică
- ✓ Nu reține decât cu material concret, prin reluări permanente
- ✓ Comunică greu în propoziții
- ✓ Pronunță greu cuvintele, dar auzul fonematic nu e format
- ✓ Lucrează greu la matematică, nu face calcule orale
- ✓ Memoria și atenția sunt foarte scăzute
- ✓ Imaginația lipsește
- ✓ Nu face corelații, lipsă de gândire logică
- ✓ Nu scrie/transcrie singur
- ✓ După dictare nu scrie toate literele, chiar dacă le citește- nu reține semnul grafic
- ✓ Îi e neclară scrierea cu inițială mare (nume de persoane, început de propoziție)
- ✓ Are nevoie de atenție, din partea părinților, colegilor, a cadrului didactic
- ✓ Permanent are nevoie de sprijin

Obiective pe termen lung: dezvoltarea abilităților de citit-scriș prin utilizarea unor cuvinte uzuale, a textelor citite, cunoscute; dezvoltarea abilităților de calcul matematic în centrul 0-100 fără și cu suport concret; dezvoltarea abilităților de relaționare și a comportamentelor emoționale; dezvoltarea unor competențe ale intelectului (memorare, gândire logică, stabilirea de relații cauză-efect).

Bibliografie

1. Vrasmaș, E. A. Introducere în educația cerințelor speciale. București: Editura Credis, 2004.
2. Verza, E., Verza, FL. E. Tratat de psihopedagogie specială. București: Ed. Universității, 2011.